

A SZILÁGYSOMLYAI URÁDALOM JOBBÁGYAINAK SZOLGÁLMÁNYAI 1669-BEN.

Mi Báthory Zsófia, néhai méltóságos II. Rákóczy György uram, erdélyi fejedelemnek, Magyarország részei urának, és Székelyek ispánjának etc. meghagyott özvegye: adjuk tudtára mindeneknek az kiknek illik, ez levelünknek rendiben, hogy mi kegyelmesen megtekintvén *szilágysomlyai* jószágunknak mostani állapotra nézve terhes és galibás voltokat, s más okokat is föntartván, melyben akarván nekik könnyebbséget szerezni, (usque ad beneplacitum nostrum) tettünk ily *rendelést* azon jószágunkban, az következő mód szerint:

1. Az somlyai promontóriomon s más helyütt levő *majorságszöleinknek* műveltetése, s úgy ahhoz tartozandó *hordóknak csináltatása*, és körülöttök való mindennemű bajlódása, azminthogy az *borok* Somlyóra való *beszállítása* is (ideértvén azt is, hogy annak idejében korcsomáinkra hordóstul az borokat elvitessék) az régi szokás szerint föntmaradjon.

2. Az *malmokból* praeveniálendő jövedelem mi számunkra percipiáltatván, azon malmok közül való munkát is valamikor az szükség kívánja, *szilágysomlyai* jószágunk tartozzék praestálni.

5. Az *makkos erdők* mi számunkra tilalomban tartassanak, és az makkrul való *tized*, mind idegentül s mind pedig magunk jobbágyitul mi számunkra exigáltassék; azonkívül hogyha sertésmarháinkat makkra hajtadjuk őrző s vigyázó embereket elegendőket tartozzanak melléjek adni, mindaddig míg ott lesznek, s Gyarmatig is mikor visszahajtadjuk, mellettek legyenek, s úgy eleikben Gyarmatig is jönni.

4. Az szőlőkből való *dézma* is mi számunkra exigáltassék.

5. Az *korcsomáltatás* Sz. György naptul fogvást Sz. Mihály napig miénk légyen; Sz. Mihály naptul fogvást Sz. György napig az jószágé.

6. Négy *szabados* az mi szolgálatunkra köteles légyen; *kerülő* is az mennyi elégséges az erdő körül; kik is ugyan közülök (egy molnár-mesterrel, azkiknek vigyázása s gondviselése alatt lesznek malmaink) excipiálva lesznek.

7. Borainkat *kiszállítatni* az mikor szükséges, Gyarmatig somlyai jószágunk tartozzék.

8. Minden sátoros ünnepekben egy-egy hordó bornak kiárultatásával, az jószág, ugymint: az három *vajdaság*: Csehi, Meszesalja, Rézalja tartózzék, azmint annak előtte szokás volt, mely borokat tiszteink osztanak ki annak idejében közikben.

9. Most mindjárt egy jó *sóházat* tartozzanak csinálni, azután is az olyan aprólékost *tatarozni* ha kívántatik, és azon sóház mellett egy hites embert tartozzanak tartani, ki is ugyan közülök excipiálva lézen. Ezekén kívül mindennémü szolgálatjokat megirt szilágsomlyai jószágunkbelieknek, ugymint; *szántást, vetést, aratást, kaszálást, szénatakarást, szekerezést* és holmi *úr dolgára* való járásokat, s ekkédiglen tartozott vagy tartozandó akármi *pénzbéli* és tyuk, lud, tyuk haszna és akármi-féle *adózásokat*; buza és akármi egyéb vetéseknek mi számunkra járandó *dézmájokat*, kivéven mindazonáltal az régi szokás szerint való catholicus plébánusoknak járandó dézmát, és az ispotályba valót is, melyet tartozzanak administrálni, és az scholát is építeni (az keresztyénség is magával azt hozván), azonkívül juhokbul, méhekbül, és sertésekbul mi számunkra *conveniálandó pázsittizedjeket annihálaltuk, relaxáltuk*, s azoktul immunisokká tettük.

Annualván eziránt is kegyelmesen, hogy az magunk saját *majorságföldröinket, kaszáló réteinket maguk köziben osztassák, s halászó vizeinkkel* (az halastóknak gátjára is mindazonáltal, magok viseljenek gondot) s *füvelő erdeinkkel* együtt, annak hasznát, ususát vehessék.

Hoc tamen per expressum addito, hogy az szőlőknek miveltetésében s holmi egyéb dolgokban is, melyek törvényesek, az egész jószág, somlyai udvarbiránktul dependáljon.

Mindezek az praedeclarált immunitások helyett, megirt szilágsomlyai jószágunk *kettőt* tartozzanak hiven és igazán praestálni: 1. Bizonyos számú *sót*, saját pénzünkön veendő, Somlyóig *szállítani*, ugy pedig, hogy azmikor kiszállítják, az utban jó vigyázás legyen reá, mert ha casu quo, gondviseletlenségek miatt kárt vallanánk, ő magok pótolják meg kárunkat, mely bizonyos számú sóknak kiszállítását egy vagy két hét alatt igen könnyen praestálhatják. 2. Bizonyos számú jó *ökröket* esztendőnkint praestálni, melyeket is ugyan magok tartozzanak, jó mód alatt, Pünkösd hetiben, Szilágybul Gyarmatra kihajtani.

Mely két dolognak fogyatkozás nélkül való praestálását az egész jószágon ez következő rend szerint kívánjuk: 1. *Somlyó* tartozzék söt kiszállítani 1008 kősókat és 12 számú jó ökröket annuatim praestálni. 2. *Karaszna* 2176 kősókat és 17 számú ökröket. 3. *Bagos* 676 kősót és 10 ökröt. 4. *Csehi* 176 kősót és 2 jó ökröt. 5. *Ujlak* 208 kősót és 2 ökröt. 6. *Szoros* 176 kősót, marhát pedig egyet sem tartozik praestálni. 7. *Györgytelek* 80 kősót s 2 ökröt. 8. *Kérésztelek* 192 kősót

s 2 ökröt. 9. *Kárásztelek* 704 kösöt s 10 ökröt. 10. *Széplak* 464 kösöt s marhát 2-öt. 11. *Maron* 336 kösöt s 4 ökröt. 12. *Zohán* 224 kösöt s 3 ökröt. 13. *Barla* 732 kösöt s 12 marhát. 14. *Baksa* 688 kösöt 9 ökröt. 15. *Goroszló* 576 kösöt, 6 marhát. 16. *Egrespatak* 704 kösöt, 7 ökröt. 17. *Varsolcz* 400 kösöt, 5 ökröt. 18. *Percsény* 592 kösöt, 7 ökröt. 19. *Bogdánháza* 144 kösöt, 2 ökröt. 20. *Csizerjén* 3 marhát, söt nem tartozik szállítani. 21. *Baján* 2 marhát, sónak szállításával ez is nem tartozik. 22. *Boronamező* 3 ökröt, ezen három falu sónak szállításátul exemptus. 23. *Péczel* 224 kösöt, 2 ökröt. 24. *Hidvég, Frizes, Ujvágás, Oláh-Valkó, Jász, Felső-Jász, Felső-Gyümölcsös, Buczon portióink*: 304 kösöt, s 4 jó ökröt tartozik, és tartoznak, az felül megirt mód szerint, annuatim praestálni; ugymint söt: in summa kiszállítatni 11,442, s jó erejében való ökröket pedig, annuatim, mi számunkra az egész somlyai jóság: 128 administrálni tartozik.

Parancsolván kegyelmesen somlyai udvarbiránknak, utánna lévő tiszteinknek és azon Somlyóhoz tartozó városi és falusi biráinknak, s mindeneknek, valakiket ezen dolog illetve, vagy illehetne, mostaniaknak és jövődöbelieknek, ez kegyelmes annuentiánkat így értvén, megirt szilágysomlyai jóságunkhoz, modis et conditionibus praemissis abban őket megtartsák és tartassák. Nec secus facturi. Datum in oppido nostro Beregszász die 25. mensis augusti. Anno domini 1669. Sofia Batori s. k. (P. h.) Correcta per me Franciscum Tarczali suae celsitudinis juratum scribam s. k.